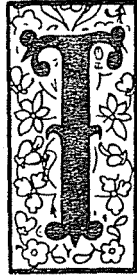

Sosyoloji

Mefkûreci Din Adamlarına, Dini ve İctimâî Yardımların bir Teşkilâta bağlanması hakkında TEKLİF

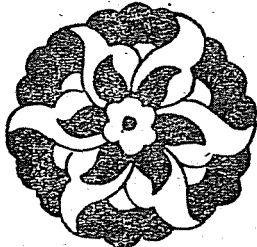
Dr. Mehmed ERÖZ

ürk kavmi, içtimâî yardım şuuruna sahip bir millettir. Türk töresi, (şölen) leri, (toy) ları, (komşu hak ve pay) ı müessesesi, ziyafet (şölen) lerden sonra Bey veya Han çadırının yağmalanması şeklindeki gelenekleriyle, içtimâî adalet, içtimâî dayanışma ve yardımlaşma prensiplerine dayanan, yazısız hukuk cinsinden bir örf ve âdetler manzumesi idi. Atalarımız İslâmiyeti gönül rızası ile kabul edip, Müslüman olduktan sonra kurdukları devletlerde, imparatorluklarda Türklüğün merhamet ve yardım şuuruna, İslâmın kudretli içtimâî adalet hükümlerini zerkeşip, sağlam müesseseler meydana getirdiler. Selçuklular ve Osmanlılar devrindeki vakıf ve imâret teşkilâtı, kervansaraylar, dârülacezeler, dârüşşifalar bunun en canlı misalleridir. Buralarda kaynayan kazanlar yüzbinlerce insanın aç midelerine gıda hazırlar, hayır dualarına vesîle olurdu. Din ve insanlığa şeref getirecek bu ocaklarda açlar doyurulur, çıplaklar giydirilir, yaralar sarılır, hastalar tedavi edilirdi. Onlardan bize ne miras kaldı? Hemen hemen hiç..

Bugün İngiltere'de, İskandinav ülkelerinde, diğer Hristiyan memleketlerinde kilise teşkilâtı milyarları aşan maddî varlığıyla, yardım meselelerinde, fakirlere el uzatma hususunda ön plânda gitmektedir. Adı geçen devletler de içtimâî adalet ve siyaset tedbirleri, umumî içtimâî sigorta kanunları, içtimâî yardım müesseseleriyle sefaleti önlemişlerdir. İngiltere'de fakir göremezsiniz. İş bulamıyan kimse sigortadan maaşetini alır. Bu sigorta yardımı, iane değil, işsiz kalan kimsenin tabii, kanunî hakkıdır. Bu yardımı kendi hususî arabasıyla almağa gidenlere hiç kimse tuhaf gözle bakmaz. Bunun (tam istihdam) ile kabil olabileceğini söyleyenlere, işin biraz da (dünya görüşü)ne bağlı olduğunu ifade etmek isteriz.

Biz bu yazımızda, fakirlik ve dilencilik meselesini kısaca ele alacak, Müslüman Türklere hitap edecek, Müslüman zenginlerimize serzenişte bulunacak, din adamlarımıza mühim bir teklif sunacağız. Allah'ın günü (Sosyal adalet) diye bağırın, Hilton'

larda düğünler yapan, gece kulüplerinde eğlenen, beş kuruşluk yardımı görülmiyen salon sosyalistlerine hiçbir sözümlük yok.

Her yıl (hac) üstüne (hac) tazeliyen nice zenginimiz arasında (zekât farızası)nı eda edenlerin sayısı ve nisbeti düşünülmeğe değer. Çeşme, yol, cami, mektep, hastahane gibi hayır işlerine büyük meblâğlar sarfettikten sonra, alın akıyla Hz. Peygamberin huzuruna çıkanların sayısı nedir? Sayısı ne olursa olsun, mukaddes topraklara gidebilmek hak ve vazifesine ancak bu şerefli ve hayırlı zevat muhataptır. Hz. Peygamber, komşusu aklıktan kıvrırırken, üç defa, beş defa (Hacı Bey) ünvanına nail olan Müslüman zengininden razı olmayacağını, bu husustaki hadisiyle, binüçyüz sene önce bildirmişti. Böyle zenginler, beş - on fakirin ızdırabını dindirsel, beş - on talebe okutsalar, yersiz yurtsuz biçarelere başlarını sokacak bir gecekonducuk hediye etseler, izbe kulübelerde partal yorganlara sarılarak kışı geçirmeğe çalışan, çeneleri titreyen zavallılara odun kömür temin etseler, (mükerrer hac) sevabından, daha az mı sevap kazanırlar, Allah onlardan daha az mı razı olur, Hz. Muhammed kendisini ziyaret etmedikleri için onlara gücenir mi, yoksa ruhu şâd mı olur, kendi vicdanları daha az mı huzura erer? Bunun cevabını bu satırları okuyanlar versin..

Hele dinî ve içtimaî diğer bir hastalığımız, fakir ve orta halli Müslümanların (Has hastalığı)dır. Diğer farzları eda etmiş gibi, sanki (Hac) kendileri için (hak ve vazife) imiş gibi, oğlunu, kızını evlendirmeden, onlara bir istikbal, bir meslek temin etmeden, üç - beş dönüm tarlasını satıp, hac sevabı kazanmak üzere Hicaz'a gidenlere Allah iz'an ve akıl versin. Dönüşlerinde kendileri de aç, çocukları da açtır. Bu hususta hükümetlerden, partilerden tedbir beklemek beyhudedir. Rey endişesi onların hareketini önler. Esas ikaz ve irşad vazifesi din erbabına düşer. Maalesef biz bu bâbta hakikatin sesini cesaretle haykıran pek az hoca görüyoruz.

Allahın günü İstanbul sokaklarında ve Türkiye'nin bütün şehir ve kasabalarında dilenenlerin hali yürekler acısındır. Deşilmiş, irinler akan yarasını gözünüze sokarcasına teşhir eden biçarenin avucuna sıkıştırdığımız üç kuruş, ne onun yarasına merhem olacak, ne de içinde bulunduğumuz dinî, millî, içtimaî, tesanüd zavallılığının kara yüzünü ağartacaktır. Karda kışta, mâsum çocuğunu sokağın taşına yatırıp, merhamet dilenen ananın halinden, bir bütün olarak, yüreği nasırlaşmış, vicdanı kararmış cemiyet habersizdir. Ne bekliyoruz?. Komünizmin bu sefaleti istismar ederek, onun üzerine saltanat kurmasını mı?

Bir bütün olarak cemiyetin bigâneliği yanında, birçok fert merhamet ve hayır sahibidir. Beşer onar kuruşluk yardımlarla, çoğu mütevasi bütçelerden olmak üzere, milyonlarca lira Türkiye'nin dört köşesinden her gün aynı ve nakdî iane şeklinde dilencilere aktarılır. Buna zekât tutarlarını, dilenmiyen fakirlere yapılan yardımları eklersek, bir senede milyonlarca liranın fakirlere yardım olarak sarfedildiğini görürüz. Yerine masruf olmiyan bu yardımın,

artık bir kaynakta toplanması lâzımdır. Hakiki fakir dilenemez, yüzü tutmadığı için halini bildiremez. Bir iz'an ve insaf sahibi onu farketmediği takdirde, köşesinde aklıktan inler durur. Dilencilerin bir kısmı muazzam menfaat şebekelerine mensuptur. Küçük çocukları sakat edip, dilenci orduları teşkil eden, serveti, malî kudreti torba sayısı (emrindeki dilenci sayısı) ile ölçülen birçok vicdansız ve hainin mevcudiyeti, halk arasında ötedenberi söylenmektedir. Birçok vatandaş bu bakımdan dilenciye para verip vermemekte mütereddittir. Verilenlerle de sefalet sona ermemekte, bilâkis teşvik görmektedir.

Sokaklarında dilenci bulunmayan bir Türkiye'yi bize hediye etmekte din adamlarımız söz sahibi olamazlarsa, halimize yanahm.

Zekât, sadaka, iane, mükerrer hac'lardan feragat etmek suretiyle yapılacak büyük bağışlar, nakdî ve aynı her türlü yardım bir kaynakta toplanabilirse, büyük bir maddî dayanak ve teşkilâta müncer olur. Din adamlarının, hocaların öncülük edeceği dinî, mevzuat müsait değilse lâdinî bir dernek veya teşekkül kurulur. Hocaların varlığı, irşadî sâyesinde bu müessesenin bankadaki hesaplarına Türkiye'nin dört köşesinden onar, yüzer, biner liralar yağacaktır. Birkaç yılda devletin de yardımıyla, milyarları aşan meblâğla, içinde hastahanesi, mektebi, camisi, kütüphanesi, hamamı, işyerleri, yatakhaneleri, dinlenme evleri bulunan, kimsesiz düşkünler yurtları, siteleri, külliyesi kurulur, büyük tesisler bina edilir. Sefaletin kucağından alınan kimsesizler burada şefkat ve himaye görür, barındırılır. Çocuklar okutulur, bir kısmına sanat öğretilir. Meslek, sanat sahibi olarak yetiştirilip, cemiyete hayırlı insanlar kazandırılır. İstidatlı çocuklar Avrupa'ya gönderilir. Ev bark sahibi fakirler de, bu kudretli teşkilâtın istihbaratıyla bulunup, haysiyet kırmayan bir tarzda, hayat boyu yardım nimetinden faydalandırılır. Dilencilik bir kanunla yasak edilir. Teşekkül, her sene biriken parasının bir kısmını yatırım işlerine sarf eder. Smaî, ticarî faaliyetler, gazete, dergi işleri, dinî, millî neşriyat, memleket çapındaki hayır işleriyle dernek; İngiltere'de (Salvation Army = Kurtuluş Ordusu) adıyla anılan kudretli dinî teşkilâtın İslâmî sahadada bir benzeri olur.

Teklif bizden, anlayış sizden, yardım Allah'tan.

Tebrik

İSLÂM MEDENİYETİ, OKUYUCULARININ VE BÜTÜN MÜSLÜMANLARIN 19 - 20 EKİM GECESİ MÜŞERREF OLACAĞIMIZ MİRAC KANDİLLERİNİ TEBRİK EDER, BU MÜBAREK GECENİN İSLÂM ÂLEMİ İÇİN VESİLE-İ İNTİBAH OLMASINI DİLER.